

Seinäsarjakuvatyöpaja Tatanagarissa Intiassa, piirros: Leif Packalen, 2007

Seinäsarjakuvan perusopas

Seinäsarjakuva on lyhyt visuaalinen tarina, jonka voi tehdä mistä aiheesta tahansa. Menetelmää käytetään paikalliseen kehitysviestintään mm. Intiassa ja Afrikassa.

Seinäsarjakuva valokopioidaan (A3-kokoon tai 2 x A4) ja se voidaan teipata seinille, ilmoitustauluille tai muihin (luvallisiin) paikkoihin.

Seinäsarjakuva on edullinen ja tehokas media paikalliseen tiedottamiseen ja vaikuttamistyöhön.

Maailman sarjakuvat ry.

©Leif Packalen, Maailman sarjakuvat ry, 2010.

Otsikkoalue

ruutuja

Piirtäjän nimi ja organisaatio sekä myös mahdollinen iskulause

ELIMU NA MSICHANA

MAMA, NA MIMI NINGEPENDA KUWENDA SHULE.

NITAJARIBU KUONGEA NA BABA YAKO...

NANA ATAANZA SHULE, LAKINI ARUH USIWE KUVA WAZI LETU LA ASILI.

ASANTE SANA, NANA ATAFURAHII SANA.

MWENZIO NITANZA SHULE WIKI IJAYO

NA MIMI NITA WAOMBA WAZAZI WANGU

BY KATUNZI - HAKIELIMU

Sarjakuva: Tarina kertoo miten maasai-tyttö pääsee kouluun. Tekijä: Ms. Koku Katunzi, Haki Elimu (oikeus opiskeluun)-järjestö, Tansania.

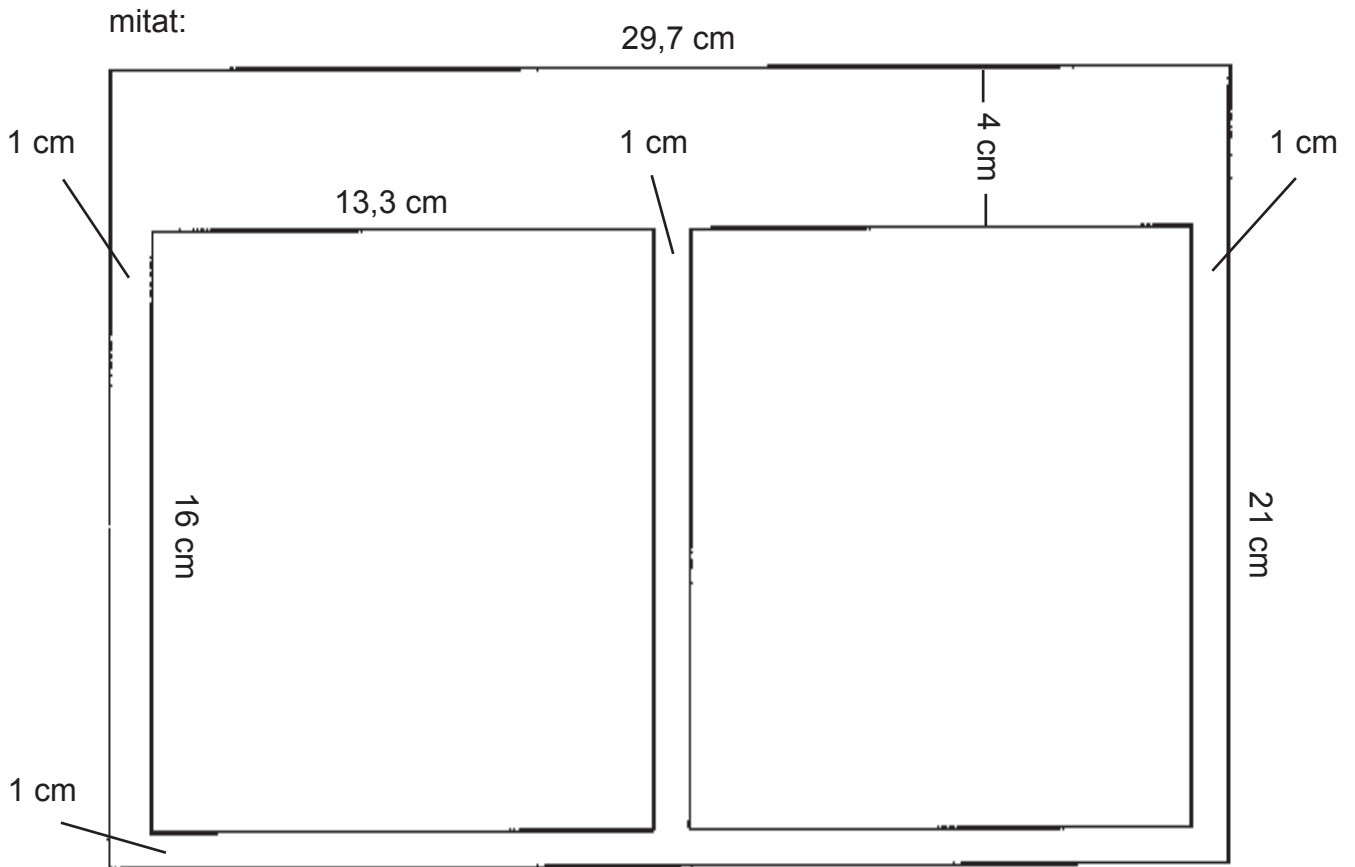
Kopiokoneella voit helposti pienentää kuvien kokoa ja taittaa ne neljän kuvan stripiksi. Tämä voidaan julkaista sanoma- ja aikakauslehdissä sekä painotuotteissa.

ELIMU NA MSICHANA

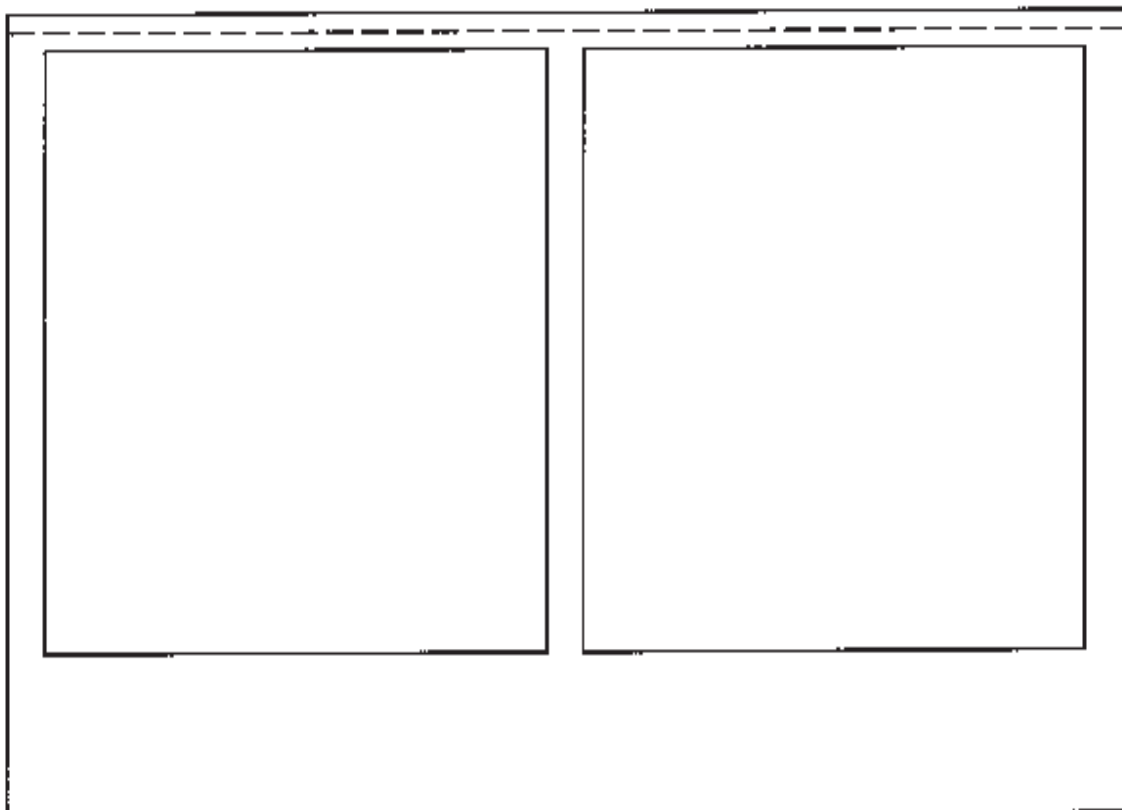
BY KATUNZI - HAKIELIMU

Mitat seinäsarjakuvaa varten

Seinäsarjakuvan idea on yhdistää kaksi A4-kokoista paperia yhdeksi A3-kokoiseksi julisteeksi. Molempiin papereihin tulee samat mitat ja sommittelu.

Osat liimataan (tai teipataan) yhteen.

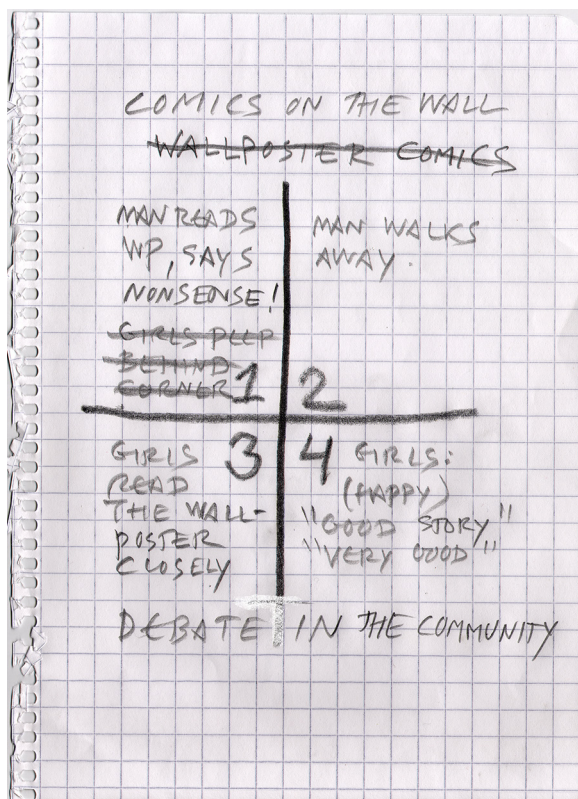
Käsikirjoituksen laatiminen

Sinun tulee jakaa tarinasi neljään ruutuun ja päättää kunkin ruudun sisältö.

Kolme nyrkkisääntöä:

1. Käytä tekstiä mahdollisimman vähän.
2. Älä ilmaise tekstillä asioita, jotka nähdään kuvasta.
3. Tärkeille asioille varataan enemmän tilaa ja ne sijoitetaan etualalle.

Käsikirjoituksesi voi näyttää esim. tältä:

Tee ensin jako neljään osaan, siirry sitten kuvakäsikirjoitukseen.

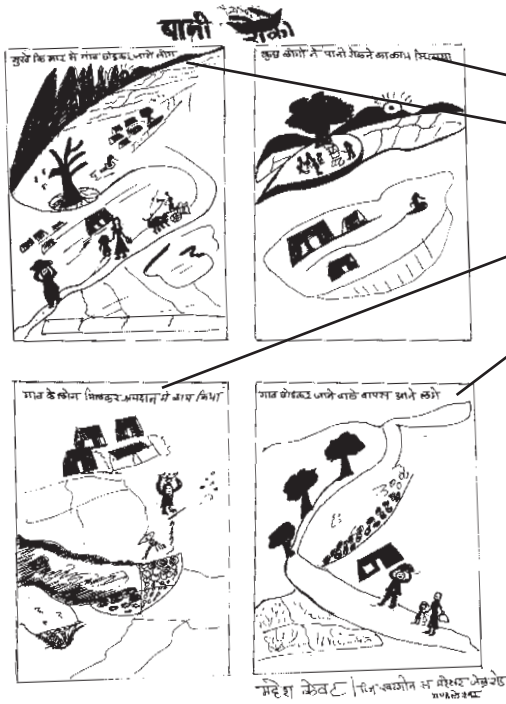
YÄK, YÄK, YÄK...

VIHJE: tee kuvakäsikirjoitus pieneen kokoon (vaikka 10 cm x 10cm), muuten teet helposti liikaa yksityiskohtia.

Tekstin ja kuvien sijoittelu

Sijoita narratiivi (kertova teksti) ruudun ylälaitaan jotta se luetaan ensimmäisenä.

Toinen vaihtoehto on, että kyseinen teksti erotetaan kokonaan ruudusta.

Tämä kuitenkin muistuttaa enemmän tekstin kuvailua eikä visuaalista kerrontaa.

I WAS WORRIED WHERE HE WAS GOING TO TAKE ME. HE SAID NOTHING.

THE DOWNTOWN TRAFFIC WAS HEAVY AND THE SMOG UNBEARABLE.

IN THE MARKET I WAS CONFRONTED BY A DOZEN CARPET-SELLERS.

INDEED, IT HAD BEEN A VERY TIRESOME DAY FOR ME. SLEPT SOUNDLY.

Lukusuunta

Lukeminen aloitetaan vasemmalta oikealle ja ylhäältä alas.

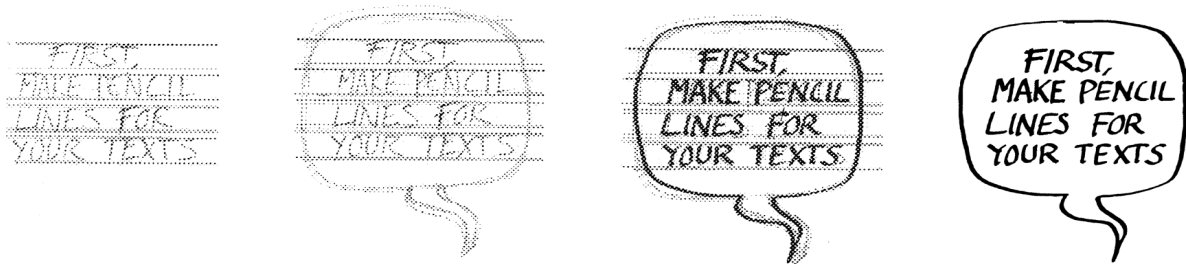
kysymys tähän

vastaus tähän

Selitystekstit, kuten aika ja paikka, sijoitetaan vasempaan ylänurkkaan.

Puhe- ja ajatuskuplat

Tee ensin apuviivat lyijykynällä. Kirjoita tekstit lyijykynällä, oikolue ne ja korjaa, jos on tarpeen. Kirjoita sitten tekstit tussikynällä ja poista lyijykynäjäljet. Piirrä vasta tämän jälkeen puhekuplan ääriviivat. Tekstin ja puhekuplan väliin on tultava riittävästi tilaa (vähintään 1/2 kirjainta), jotta tekstin voi lukea vaivatta.

Puhe- ja ajatuskuplat voivat olla melkein minkämuotoisia tahansa, kunhan osoitin selvästi kertoo kuka puhuu tai ajattelee.

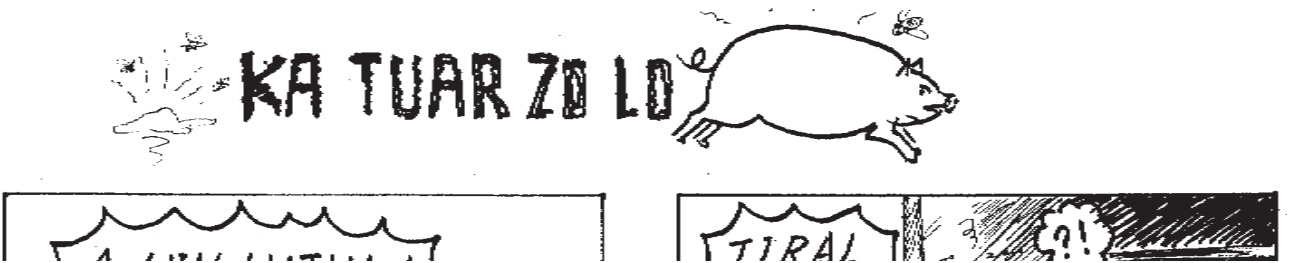
Puhekuplien tekstien korkeus tulisi olla vähintään 1 cm, koska niiden pitää olla luettavia n. metrin etäisyydeltä. Tämä on myös tärkeää, jos sarjakuvat julkaistaan myöhemmin strippeinä, koska silloin kuvat ja teksti pienennetään 50%.

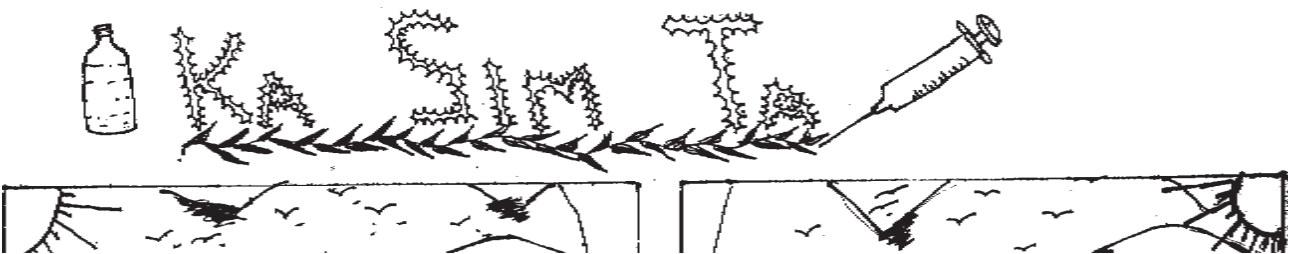
Otsikkoon voi sijoittaa paljon informaatiota, joka on tarinan kannalta tärkeää. Mutta on varottava, ettei otsikko paljasta tarinan loppukäännettä tai viestiä, jonka lukijan tulisi oivaltaa itse. Jos otsikkoon voi liittää jonkin visuaalisen elementin, se yleensä nostaa sen kiinnostavuutta. Alla muutamia esimerkkejä Intiasta:

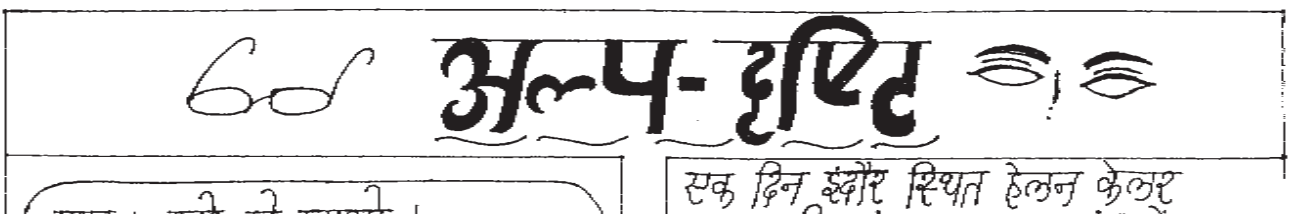
Metsityksestä kertovan sarjakuvan otsikko. Tekijä: Sindhu Singh, Jharkhand, 2003.

Naapurin siasta kertovan sarjakuvan otsikko. Tekijä: Hmingmawii (Amoii) Chaitlang, Mizoram, 2003.

Huumevaaroista kertovan sarjakuvan otsikko. Tekijä: R. Lalnunpari, Mizoram, 2003.

Silmälääkäreistä kertovan sarjakuvan otsikko. Tekijä: Meenakshi Sengar, Madhya Pradesh, 2002.

Äänestyksestä kertovan sarjakuvan otsikko. Tekijä: Thomas Sundi, JOHAR, Jharkhand, 2003.

Etu- ja taka-ala

Tapahtumat ja dialogi, jotka ovat tarinan kannalta tärkeitä, sijoitetaan etualalle. Tapahtumat, jotka tukevat tarinaa visuaalisesti, voidaan sijoittaa taka-alalle.

Dialogi on taka-alalla, koska tarinan kannalta on tärkeää näyttää että se tapahtuu koulun ulkopuolella.

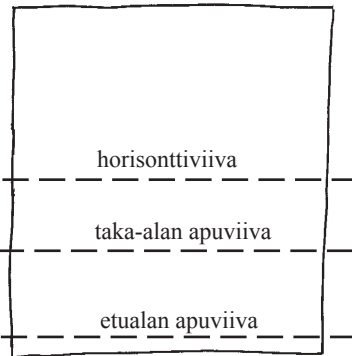

Tässä tarinassa mielenosoittajien näyttäminen on yhtä tärkeää kuin maanomistajan pidätys.

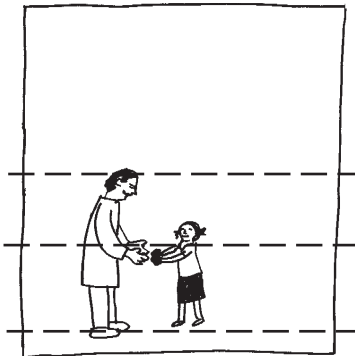
Avoin tila pidätetyn ja poliisin ympärillä helpottaa kuvan lukemista oikein.

Tarinan kannalta tärkeille elementeille annetaan eniten tilaa.

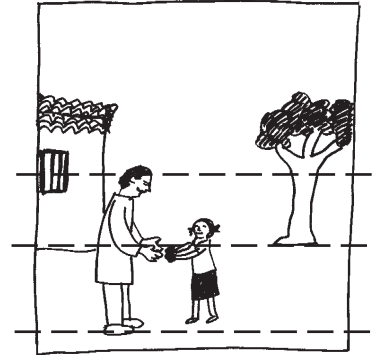
Lisää kuvaan syvyyttä ja perspektiiviä

Piirrä lyijykynällä kolme apuviivaa

Piirrä tarinan hahmot etualan apuviivalle

Piirrä taka-alan elementit apuviivalle

Piirrä horisontti ja sinne sijoittuvat elementit

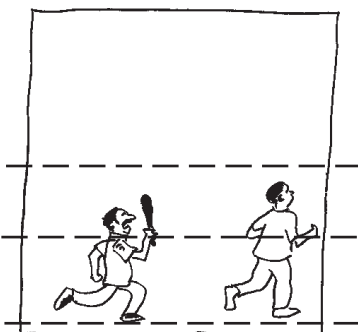
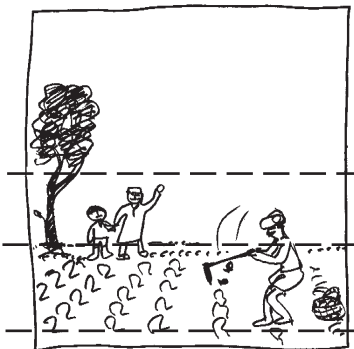
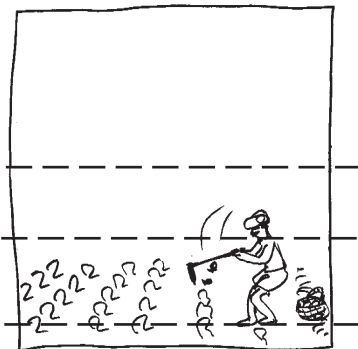

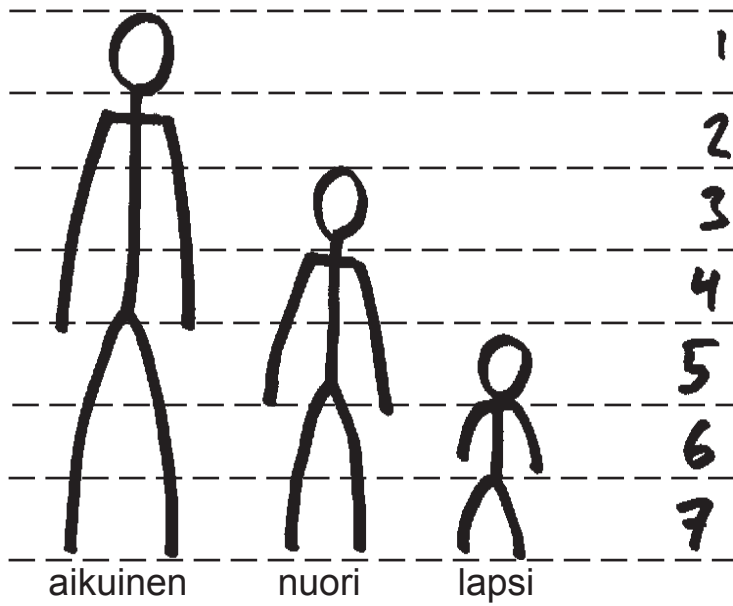
Poista lyijykynäjäljet

Viimeistele kuva, lisää yksityiskohtia, jos on tarpeen

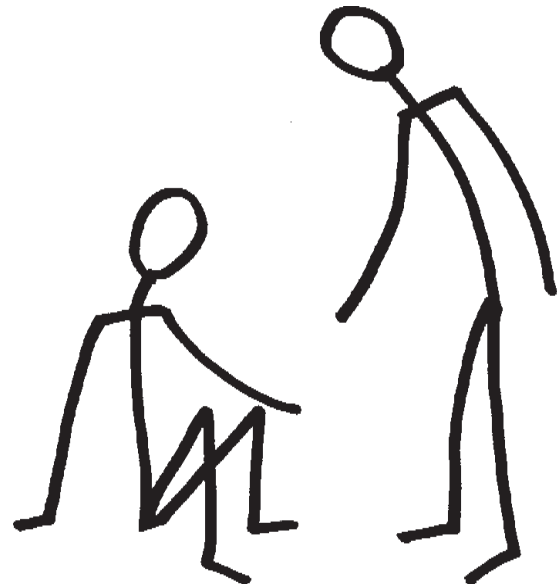
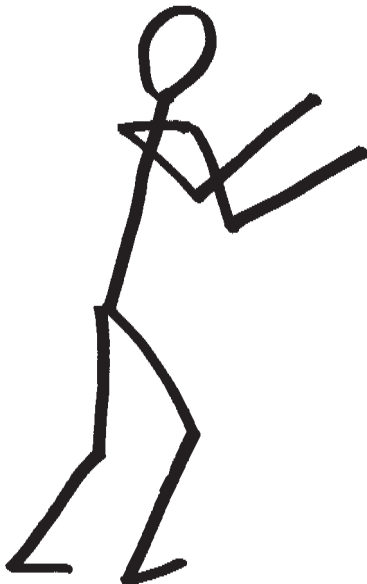
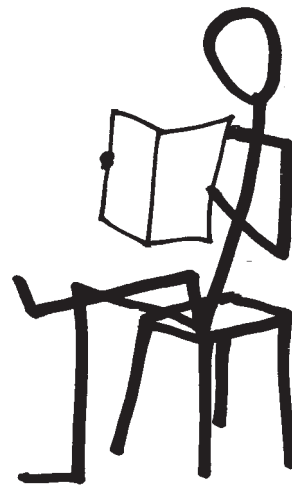
Lisää esimerkkejä:

Ihmisen piirtäminen ei ole niin vaikeaa. Tee tikku-ukkoja eri asennoissa ja piirrä sen jälkeen niille vaattet ja muut yksityiskohdat.

Täysikasvuisen ihmisen pituus on n. 7 kertaa pään pituus.

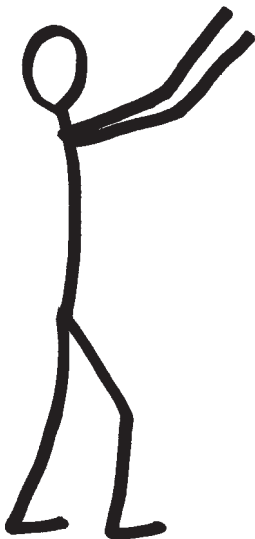
Piirrä tikku-ukko lyijykynällä

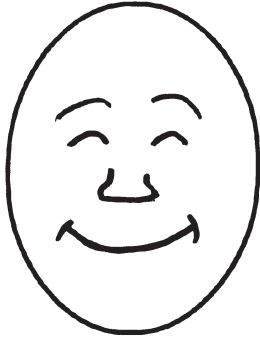
Lisää lihakset ja vaatteet

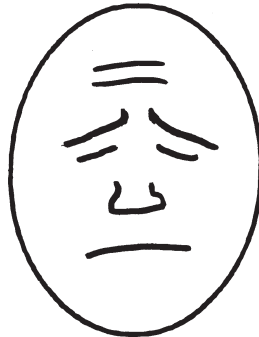
Piirrä ääriiviivat tussilla ja pyyhi lyijykynän jäljet

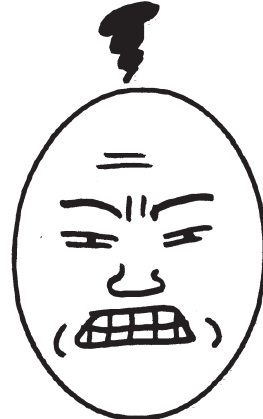
Ilmeet muodostetaan muuttamalla silmien, kulmakarvojen ja suun muotoja. Lisäksi voi piirtää ryppyjä, varjoja ja ulkoisia efektejä, jotka vahvistavat ilmettä.

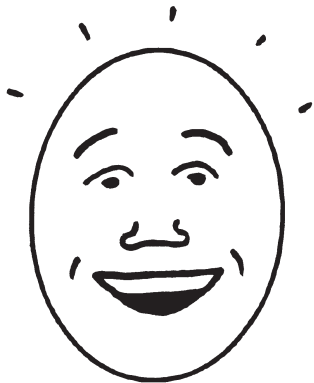
iloinen

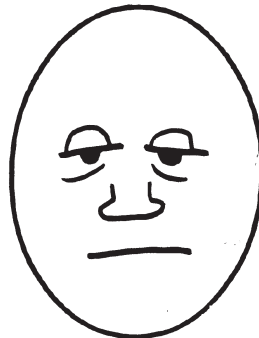
huolestunut

raivostunut

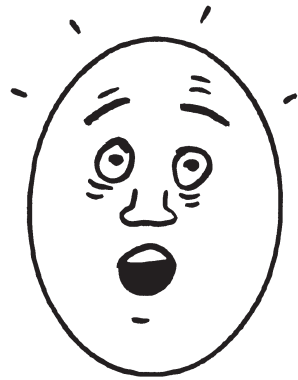
riemastunut

väsynyt

ylpeä

yllättynyt

epäilevä

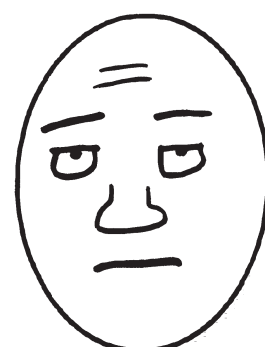
nolostunut

pelästynyt

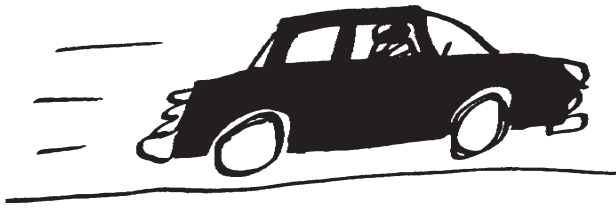

humalassa

alakuloinen

Liike-, ääni- ja muiden efektien piirtäminen

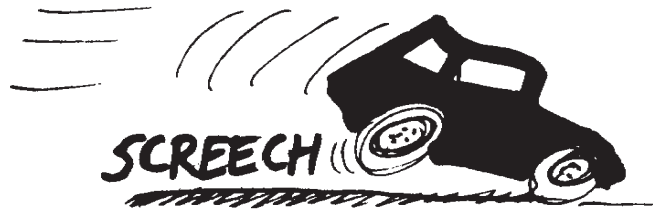
vauhtiviivat

suunta ja liike

pomppiva pallo ja ääni

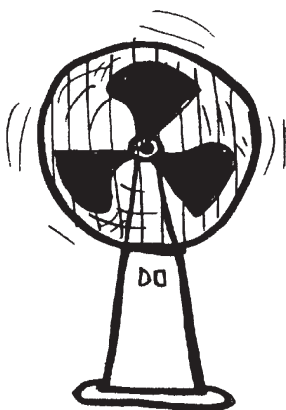
nopea jarrutus ja ääni

kipu peukalossa

musiikkia

pyörivä liike

pieni käden liike

Koon liioitteleminen, kuten tässä malariahyttisestä kertovassa tarinassa, korostaa viestiä.

Lukija tietysti tietää, että hyttynen ei voi olla näin iso.

Yhdessä tarinassa ei voi olla monta tällaista kohtaa, ne laimentavat tehoa.

Liikkeen liioitteleminen.

Mies lyö naista, niin että tämä lentää ilmaan.

Todellisuudessa tällainen liikerata on mahdoton, mutta tässä se lisää dramaattisuutta.

Käyttäytymisen liioitteleminen.

Mies joutuu humalapäissään onnettomuuteen ja häneltä amputodaan kädet. Hänen vaimonsa vierailee sairaalassa ja tuo mukanaan pullon paikallista viinaa ja sanoo: "Yritäpä NYT ryypätä!"

Todellisuudessa tällaista käyttäytymistä tuskin on, mutta tähän tarinaan se tuo hyvin dramaattisen käänteen.

Piirroksen tussaus

Tee ensin koko piirros lyijykynällä.

Piirrä ääri viivat ohuella mustalla tussikynällä.

Pyyhi lyijykynäjäljet.

Täytä mustat alueet huopatussilla tai siveltimellä.

Viimeistele tekemällä kangasstruktuureja ja muita yksityiskohtia.

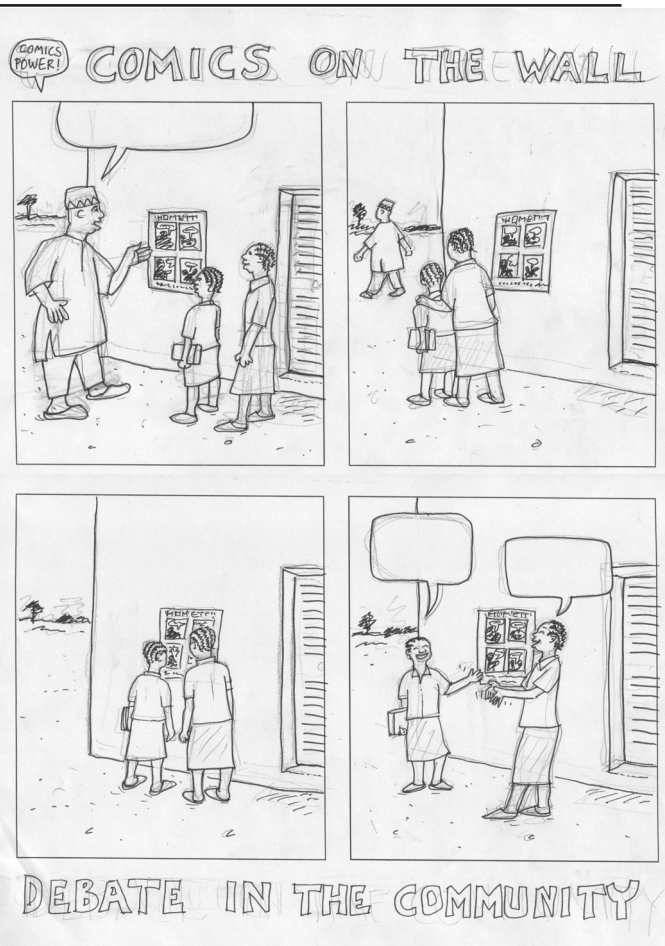
Tussauksessa käytetään ainoastaan mustia tusseja tai huopakyniä.

Lyijykynällä tai laveeraamalla tehtyjä varjostuksia tulisi välttää, koska niistä tulee mustavalkokopioinnissa epätasaisia ja rumia.

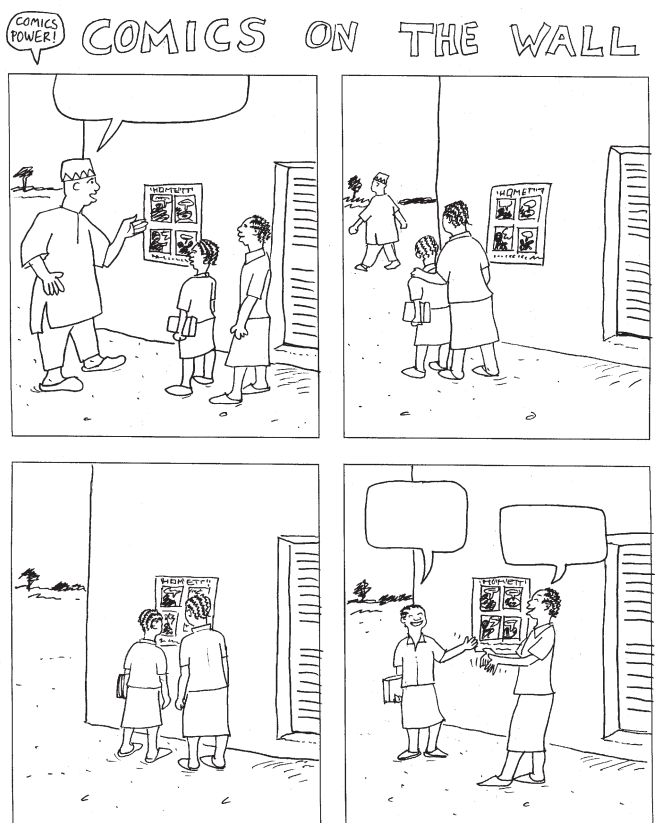

1. Tee ensin luonnos lyijykynällä.

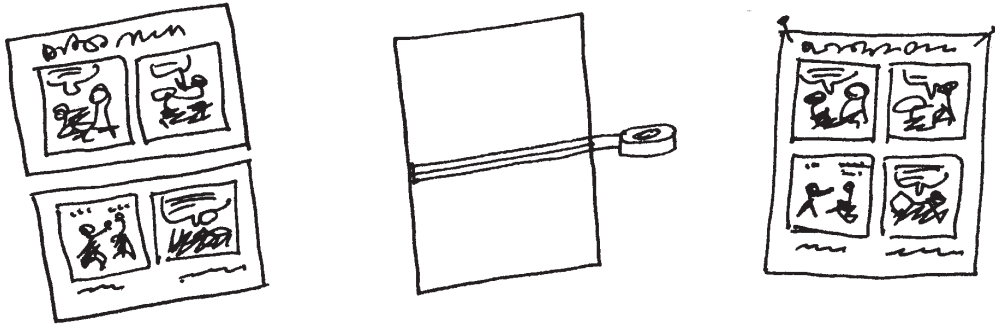
2. Piirrä tämän jälkeen luonnoksen päälle ohuella tussilla.

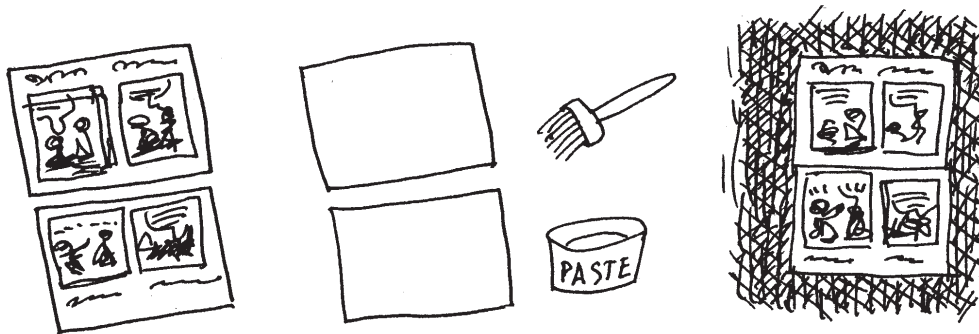
3. Pyyhi lyijykynän jäljet.

4. Täytä mustat alueet ja lisää yksityiskohtia. Nyt voit kopioida julisteesi.

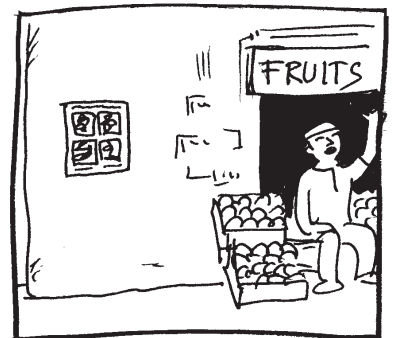
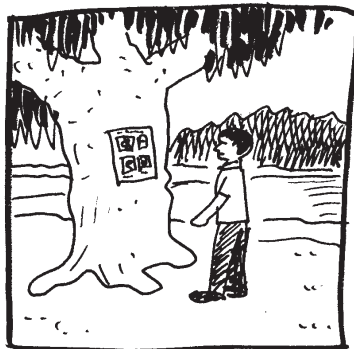

Jos sijoitat seinäsarjakuvasi kuiviin sisätiloihin, voit liimata molemmat A4-kopiot takaa yhteen.

Jos taas sijoitat seinäsarjakuvasi ulkotiloihin, voit liimata sen suoraan seinälle.

Seinäsarjakuvat tulisi sijoittaa paikkoihin, missä liikkuu paljon ihmisiä. Muista kuitenkin hankkia lupa kiinteistön omistajalta!

Maailman sarjakuvat on piirtäjien ja kansalaisjärjestöaktiivien yhdistys, joka perustettiin 1997. Jäseniä on eri puolilta maailmaa. Meitä kiinnostavat mm. seuraavat seikat:

- sarjakuva viestintävälineenä kehityshankkeissa
- sarjakuva erityisryhmien omana ilmaisumuotona
- sarjakuva kulttuurien peilinä ja eri maiden arkitodellisuuden kuvaajana

Maailman sarjakuvat järjestää mm. luentotilaisuuksia, koulutuksia, näyttelyitä ja työpajoja. Yhdistyksellä on ollut projektiyhteistyötä Intiassa, Tansaniassa, Mosambikissa, Beninissä, Burundissa, Marokossa ja Libanonissa. Olemme avoimia eri yhteistyökuville, joissa ruo-
honjuurisarjakuvan käyttö on mahdollista.

Haluamme ennen kaikkea tuoda esille valtavirtojen ulkopuolista sarjakuvaa, joka pohjattu tekijöidensä omaan kulttuuriin. Yhdistys on myös järjestänyt piirtäjävierailuja Suomeen Tansaniasta, Ghanasta, Nigeriasta, Kuubasta, Iranista ja Intiasta.

Lisätietoja: Leif Packalén, puheenjohtaja

Maailman sarjakuvat - Världens serier ry.
(World Comics Finland)
Vanamontie 4 E 156
01350 Vantaa
puh. 09-8736751 tai 040-5318235
s-posti: mail@worldcomics.fi

Maailman sarjakuvat ry.

Kotisivumme: www.worldcomics.fi

Sivuiltamme löytyy resurssikeskus, mistä pystyy lataamaan sarjakuvan tekemiseen ja opettamiseen liittyviä manuaaleja eri kielillä (englanti, ranska, portugali, arabia, swahili, somali, kirundi, urdu ja suomi).

